

RES ALPHEN AAN DEN RIJN

Gemeente Alphen aan den Rijn werkt samen met de RES regio Holland-Rijnland aan de Regionale Energie Strategie (RES). De concept RES is inmiddels afgerond. In deze concept RES ligt de nadruk voor de opwek van duurzame energie op zon en wind. De gemeente wil graag van haar inwoners weten hoe zij denken over deze keuzes. Daarvoor is gevraagd naar de houding en voorkeuren van inwoners. Daarnaast is het onderzoek gebruikt om de bereidheid tot financiële participatie en betrokkenheid bij het proces en de uitvoering van de RES (bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van grond) te onderzoeken. In deze rapportage leest u de uitkomsten van het onderzoek dat Citisens uitvoerde voor Gemeente Alphen aan den Rijn.

54% van de respondenten wil betrokken blijven

Datum	Respondenten	In opdracht van
17 december 2020	3.331	Gemeente Alphen aan den Rijn

In deze rapportage

INHOUDSOPGAVE

Aanleiding onderzoek.....	3
Belangrijkste resultaten.....	5
1) Houding zonnevelden en windmolens.....	5
2) Financiële participatie	5
3) RES - Grote lijnen ondersteund	5
Betrokkenheid en vervolg.....	6
Resultaten inwonersconsultatie.....	7
Belang opwek duurzame elektriciteit.....	7
Oneens zonnevelden en windmolens	9
Zonnevelden.....	10
Windmolens	12
Financiële participatie	15
Regionale Energietransitie	17
Betrokkenheid bij duurzame opwek	19
Onderzoeksverantwoording.....	21

Aanleiding onderzoek

HOOFDSTUK 1

Nederland zit middenin een energietransitie. Richting 2050 gaan we geleidelijk stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen (zoals olie of aardgas). Dat is afgesproken in het Klimaatakkoord van Parijs dat door 195 landen is ondertekend, waaronder Nederland. Het doel is om de CO2 uitstoot aanzienlijk te verminderen om verdere opwarming van de aarde te beperken.

In het landelijke Klimaatakkoord, een belangrijk deel van de Nederlandse invulling van het Klimaatakkoord van Parijs, is afgesproken dat 30 energieregio's in Nederland werken aan een eigen Regionale Energie Strategie, de RES. Holland Rijnland is één van die regio's. Gemeente Alphen aan den Rijn werkt binnen regio Holland Rijnland samen met twaalf andere gemeenten, provincie Zuid-Holland, de Omgevingsdienst West-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland aan een regionaal plan om zoveel mogelijk energie te besparen, huizen op een andere wijze te verwarmen en duurzame elektriciteit op te wekken. In mei 2020 heeft de regio Holland Rijnland een concept-RES gepresenteerd waarin de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn verder wordt uitgewerkt en vormgegeven. In deze concept-RES ligt de nadruk voor de opwek van duurzame energie op zon en wind¹.

Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om op een aantal onderdelen van de concept-RES de mening van inwoners te achterhalen. Hierbij is in het onderzoek gekeken naar een aantal onderdelen:

- / Houding tegenover duurzame opwek door middel van zon en wind
- / Voorkeuren voor duurzame opwek door zonnepanelen en wind
- / Bereidheid tot financiële participatie
- / Bekendheid met de RES en plannen en reactie op kanskaart Holland Rijnland
- / Betrokkenheid bij opwekken van duurzame elektriciteit met zonnepanelen en windmolens

Daarnaast is het onderzoek ook gebruikt om inwoners en grondeigenaren die betrokken willen zijn bij de uitvoering van de RES, bijvoorbeeld door land beschikbaar te stellen of deel te nemen aan een energiecoöperatie, te identificeren.

¹ In de concept-RES wordt ook aandacht gegeven aan het besparen van energie en het nemen van duurzame maatregelen. Dit zijn onderwerpen die in het onderzoek dat Citisens in oktober uitvoerde naar duurzaamheid en de TVW naar voren zijn gekomen. Vandaar dat deze onderwerpen in dit onderzoek buiten beschouwing zijn gelaten.

3.331 respondenten

In totaal hebben 3.331 inwoners uit de gemeente Alphen aan den Rijn deelgenomen aan de inwonersconsultatie. Het onderzoek is onder de aandacht gebracht door middel van een campagne via offline en online kanalen. Zo zijn panelleden per e-mail uitgenodigd en is het onderzoek via digitale kanalen van de gemeente en via andere media gepromoot. Daarnaast hebben alle huishoudens in de gemeente Alphen aan den Rijn een brief op de mat gekregen met de vraag om deel te nemen aan de inwonersconsultatie. Mensen konden het onderzoek digitaal invullen. De minder digitaal vaardige inwoners konden telefonisch een papieren vragenlijst aanvragen. De combinatie van alle ingezette promotiemiddelen hebben geleid tot de mooie respons van 3.331 inwoners die aan het onderzoek hebben deelgenomen. Meer informatie over de onderzoeksmethode en de manier waarop het onderzoek is gepromoot is te lezen in de onderzoeksverantwoording.

Leeswijzer

Deze rapportage bestaat uit een aantal onderdelen. Allereerst leest u meer over de belangrijkste resultaten die in het onderzoek naar voren zijn gekomen. Vervolgens gaan we in op de betrokkenheid van de inwoners bij het vervolg. Daarna geven we per paragraaf de resultaten van de inwonersconsultatie weer: de houding ten opzichte van duurzame opwek, de mening over zonnevelden en windmolens, interesse in financiële participatie en kennis over de RES. De onderzoeksverantwoording is opgenomen als laatste onderdeel van deze rapportage. Hierin wordt dieper ingegaan op de methode van onderzoek.

Als separate bijlagen bij deze rapportage ontvangt u drie documenten. (1) De vragenlijst zoals deze is voorgelegd aan de inwoners. (2) Een tabellenbestand met daarin per vraag een uitdraai van de uitkomsten. (3) Een integrale uitdraai van alle gegeven open antwoorden in de vragenlijst. In de inwonersconsultatie is een aantal open vragen gesteld. Door respondenten is hier in groten getale gebruik van gemaakt. In de rapportage benoemen we de meest genoemde antwoorden. Echter, veel open vragen hebben een grote verscheidenheid aan antwoorden en zijn daardoor de moeite waard om te bekijken.

Belangrijkste resultaten

HOOFDSTUK 2

1) Houding zonnevelden en windmolens

De meerderheid van de inwoners in Alphen aan den Rijn is positief over het opwekken van duurzame elektriciteit. Ze vinden het belangrijk dat er in de gemeente duurzame elektriciteit wordt opgewekt en zien zowel zonnevelden als windmolens als goede opties. Ongeveer één op de drie inwoners geeft evenwel aan dat ze het niet eens zijn met de plaatsing van meer windmolens of zonnevelden in de gemeente.

Voor de duurzame opwek hebben inwoners een lichte voorkeur voor zonnevelden ten opzichte van windmolens. Zowel bij de algemene vraag op welke manier de gemeente duurzaam energie kan opwekken, als bij de vraag naar locaties waar er in de gemeente ruimte is voor nieuwe zonnevelden of windmolens is dit terug te zien. Bij de plaatsing van windmolens zijn directe gevolgen (bijvoorbeeld het zicht, geluid en slagschaduw) belangrijke voorwaarden. Bij de plaatsing van zonnevelden vinden inwoners de natuurvriendelijkheid van het veld en de mogelijkheden om zelf voordelig stroom af te nemen belangrijke voorwaarden.

2) Financiële participatie

Een derde van de inwoners in Alphen aan den Rijn zou overwegen om financieel te participeren in zonnevelden of windmolens. Dit doen zij het liefst door aandelen te kopen. Een kleinere groep geeft aan dat ze willen participeren in een energiecoöperatie. 257 inwoners geven expliciet aan dat ze van de gemeente informatie hierover willen ontvangen en zijn bereid om op een meer intensieve manier hierbij betrokken te zijn.

3) RES - Grote lijnen ondersteund

Inwoners zijn over het algemeen niet heel bekend met de RES waar Alphen aan den Rijn onderdeel van uit maakt. Er is maar een beperkte groep inwoners die aangeeft dat zij weten wat de RES inhoudt. Ondanks de onbekendheid van de RES zelf, ondersteunen inwoners in grote lijnen wel de ideeën en denkrichting van de RES. Bijvoorbeeld in de keuze voor locaties rondom infrastructuur en verkeersknooppunten. Daarnaast hebben inwoners in grote getale suggesties gegeven voor locaties, waarvan veel passen bij de richting die de RES zelf ook kiest (bijvoorbeeld langs de N11).

Betrokkenheid en vervolg

HOOFDSTUK 3

Startpunt van betrokkenheid

Het ideaal van Citisens is dat elk contactmoment met inwoners kan worden gebruikt als startpunt voor verdere participatie. In de inwonersconsultatie is daarom op verschillende onderdelen aan inwoners gevraagd of ze betrokken willen blijven of verdere informatie willen ontvangen van de gemeente over de RES. In totaal heeft 54% van de deelnemers aan het onderzoek aangegeven op één of meerdere manieren betrokken te willen blijven en daarvoor hun contactgegevens gedeeld. Wanneer de inwoners die op de hoogte willen blijven van de uitkomsten worden meegeteld, is dat 79%. Hieronder staan de verschillende vormen waarop de inwoners betrokken willen blijven:

- / 2.495 inwoners willen op de hoogte worden gehouden over de uitkomsten van het onderzoek;
- / 860 nieuwe inwoners hebben aangegeven dat ze vaker hun mening willen geven over gemeente Alphen aan den Rijn²;
- / 761 inwoners hebben hun e-mailadres achtergelaten zodat de gemeente hen direct kan uitnodigen voor een webinar;
- / 257 inwoners hebben hun e-mailadres achtergelaten zodat de gemeente hen direct informatie kan sturen over energiecoöperaties;
- / 56 inwoners hebben hun e-mailadres achtergelaten zodat de gemeente in de toekomst contact met hen op kan nemen over een zonneveld en/of windmolen op hun land.

² De vraag of inwoners vaker hun mening willen geven over gemeente Alphen aan den Rijn is alleen gesteld aan inwoners die geen deel uitmaken van het Alphen Panel of aan inwoners die eerder al hadden aangegeven vaker hun mening te willen geven over gemeente Alphen aan den Rijn. Naast het Alphen Panel zijn er nu 2.627 inwoners die vaker hun mening willen geven over de gemeente.

Resultaten inwonersconsultatie

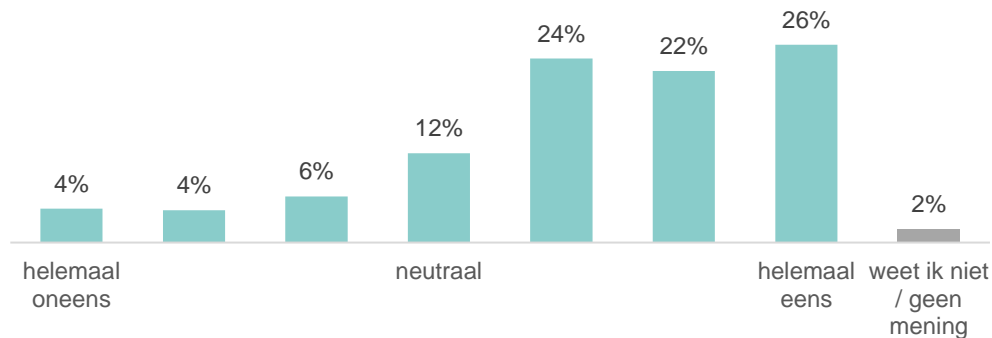
HOOFDSTUK 4

Op de volgende pagina's vindt u de uitkomsten van de inwonersconsultatie. Vanwege de routing in de vragenlijst is niet elke vraag gesteld aan alle deelnemers. Per vraag staan dan ook verschillende aantallen invullers genoemd en is, indien van toepassing, aangegeven aan welke groep de vraag is gesteld. Daarnaast zijn de antwoordcategorieën 'weet ik niet' of 'niet van toepassing' alleen meegenomen in de figuren indien deze extra inzicht bieden. Door afronding tellen de weergegeven percentages per vraag niet altijd op tot precies 100%.

Belang opwek duurzame elektriciteit

Inwoners van de gemeente Alphen aan den Rijn vinden het belangrijk dat er in de gemeente duurzame energie wordt opgewekt. Bijna driekwart (72%) geeft aan dat zij dit belangrijk vinden. 15% geeft aan dit niet belangrijk te vinden.

Ik vind het belangrijk dat er in de gemeente Alphen aan den Rijn duurzame elektriciteit wordt opgewekt (n=3.331). slider

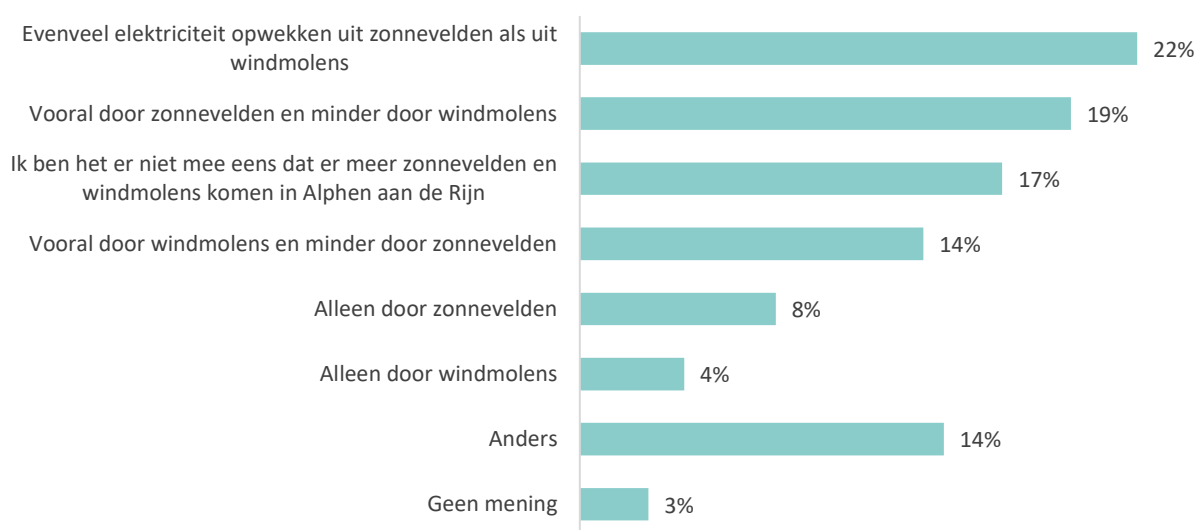

Antwoord	%
Helemaal oneens	4%
	4%
	6%
Neutraal	12%
	24%
	22%
Helemaal eens	26%
Weet ik niet / geen mening	2%

Vervolgens is inwoners gevraagd op welke manier deze duurzame opwek in Alphen aan den Rijn vormgegeven moet worden. Daarbij is in een begeleidende tekst bij de vraag gesteld dat op dit moment windmolens en zonnevelden de beste manier zijn om duurzame elektriciteit op te wekken. Andere technieken zijn nog niet op grote schaal en/of snel beschikbaar. Inwoners is vervolgens gevraagd hoe zij het liefst zien dat er duurzame elektriciteit in de gemeente wordt opgewekt: windmolens, zonnevelden, een combinatie of iets anders.

Inwoners vinden het lastig om hierin een keuze te maken. Eén vijfde (22%) geeft aan dat zij een gelijke verdeling willen tussen windmolens en zonnevelden. Een bijna even grote groep (19%) geeft aan liever vooral zonnevelden te zien en minder windmolens. Er is maar een kleine groep die expliciet aangeeft maar één van de opties te willen. 8% kiest voor alleen zonnevelden, 4% voor alleen windmolens. 14% van de inwoners ziet liever andere opties, daarbij wordt vaak kernenergie of aardwarmte genoemd. Tevens geven inwoners hierbij aan dat ze liever zien dat zonnepanelen eerst (en alleen) op daken worden geplaatst. Terwijl 17% het er niet mee eens is dat er in de gemeente meer zonnevelden of windmolens komen.

Hoe wilt u het liefst dat duurzame elektriciteit wordt opgewekt in de gemeente Alphen aan den Rijn? (n=3.331). meerkeuze

Antwoord	%
Evenveel elektriciteit opwekken uit zonnevelden als uit windmolens	22%
Vooral door zonnevelden en minder door windmolens	19%
Ik ben het er niet mee eens dat er meer zonnevelden en windmolens komen in Alphen aan de Rijn	17%
Vooral door windmolens en minder door zonnevelden	14%
Alleen door zonnevelden	8%
Alleen door windmolens	4%
Anders	14%
Geen mening	3%

Afhankelijk van het antwoord dat respondenten bij bovenstaande vraag gaven, werd hen een aantal vervolgvragen gesteld. Deze vervolgvragen bestonden uit drie blokken. (1) Inwoners die aangaven het er niet mee eens te zijn dat er meer zonnevelden en windmolens in de gemeente Alphen aan den Rijn komen. (2) Inwoners die aangaven dat **zonnevelden** gebruikt moeten worden om duurzame elektriciteit op te wekken. (3) Inwoners die aangaven dat **windmolens** gebruikt moeten worden om duurzame elektriciteit op te wekken. Inwoners die aangaven dat een combinatie van windmolens en zonnevelden (bijvoorbeeld het antwoord *evenveel elektriciteit opwekken uit zonnevelden als uit windmolens*) wat hen betreft de oplossing is, kregen zowel de vragen over zonnevelden als over windmolens.

Oneens zonnevelden en windmolens

Inwoners die hebben aangegeven dat zij het er niet mee eens zijn dat er extra windmolens en zonnevelden in de gemeente worden geplaatst (n=520) zijn twee vragen gesteld. In beide gevallen ging het om vragen waarbij inwoners in een open veld hun antwoord konden toelichten. Hieronder staan de meest genoemde antwoorden beschreven. In de bijlage staat een uitdraai van alle gegeven antwoorden.

Als eerste is gevraagd waarom men het niet eens is met de plaatsing van (extra) zonnevelden en windmolens. In totaal hebben bijna 500 inwoners in een open toelichting aangegeven waarom ze het hier niet mee eens zijn. Een aantal aspecten komt daarbij terug in de antwoorden van veel inwoners:

- / In de gemeente Alphen aan den Rijn is te weinig ruimte. Vaak wordt daarbij genoemd dat grootschalige oplossingen op één plek beter zijn dan op veel plekken kleinschalige opwek;
- / Het gaat ten koste van de natuur in het Groene Hart;
- / Windmolens leiden tot horizonvervuiling (bijvoorbeeld Aarlanderveen) en vogelsterfte;
- / Zonnevelden gaan ten koste van de biodiversiteit, leiden tot vermindering van de kwaliteit van de grond en gaan ten koste van natuur/landbouwgrond;
- / Gebrek aan effectiviteit van de opwek, wachten op andere/duurzamere mogelijkheden;
- / Zonnepanelen en windmolens kosten meer dan dat het oplevert, qua productie (bijvoorbeeld metalen) en onderhoud.

Vervolgens is aan deze inwoners gevraagd hoe zij willen dat er in de gemeente Alphen aan den Rijn duurzame elektriciteit wordt opgewekt. De open toelichtingen die de respondenten hierbij geven vallen in twee categorieën. Er is één groep die zegt dat er geen duurzame energie opgewekt hoeft te worden, dat aardgas (gezien het feit dat andere landen hiernaar overstappen) goed is. Voor andere inwoners is aardgas een prima alternatief tot er grootschalige echt duurzame alternatieven zijn. Daarnaast wordt het besparen van energie, door bijvoorbeeld isolatie, vaak genoemd. Voor het extra opwekken van duurzame elektriciteit worden door inwoners twee vormen vaak genoemd: (1) zonnepanelen op daken en alle andere bebouwing (zoals geluidsschermen) en (2) door middel van (moderne) kerncentrales die gemeente-overstijgend voor duurzame energie kunnen zorgen.

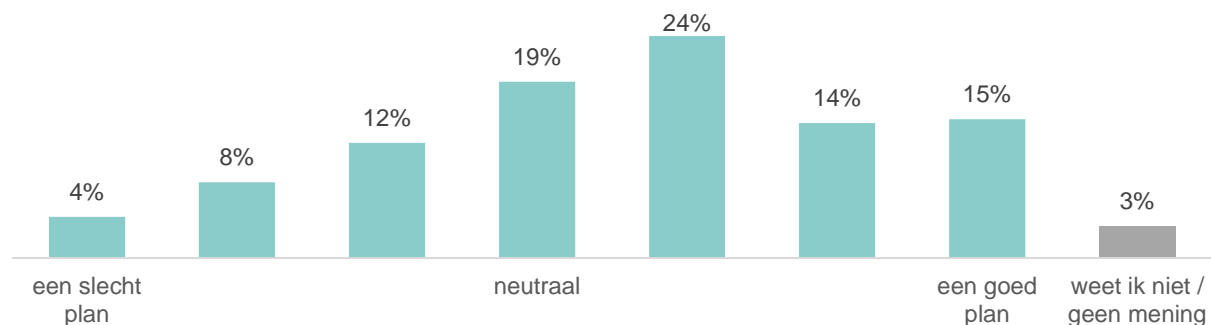
Zonnevelden

Inwoners die aan hebben gegeven dat ze duurzame opwek door middel van zonnevelden een optie vinden (n=2.077) is een aantal vervolgvragen gesteld over deze manier van opwek.

Allereerst is gevraagd wat inwoners ervan vinden op het moment dat er in hun buurt een zonneveld wordt aangelegd. Net iets meer dan de helft van de inwoners geeft aan dit een goed plan te vinden (53%). Dit vinden zij vooral omdat *ze het belangrijk vinden dat er duurzame energie wordt opgewekt* (83%) en *dat zij zelf gebruik willen maken van duurzame energie* (43%).

Een kwart van de inwoners geeft aan dat zij het een slecht plan vinden als er een zonneveld in de buurt wordt aangelegd. Belangrijke redenen voor hen zijn *dat er in de buurt geen ruimte is* (56%) en *dat het de natuur kan beïnvloeden* (51%), bijvoorbeeld door een afname van de biodiversiteit. Voor 15% geldt dat zij bang zijn *dat de waarde van hun woning daalt* bij een zonneveld in de buurt. Daarnaast noemen inwoners dat het niet ten koste mag gaan van kostbare landbouwgrond of dat het lelijk is.

Wat zou u ervan vinden als er in de omgeving van uw woning een zonneveld wordt aangelegd? (n=2.077). slider

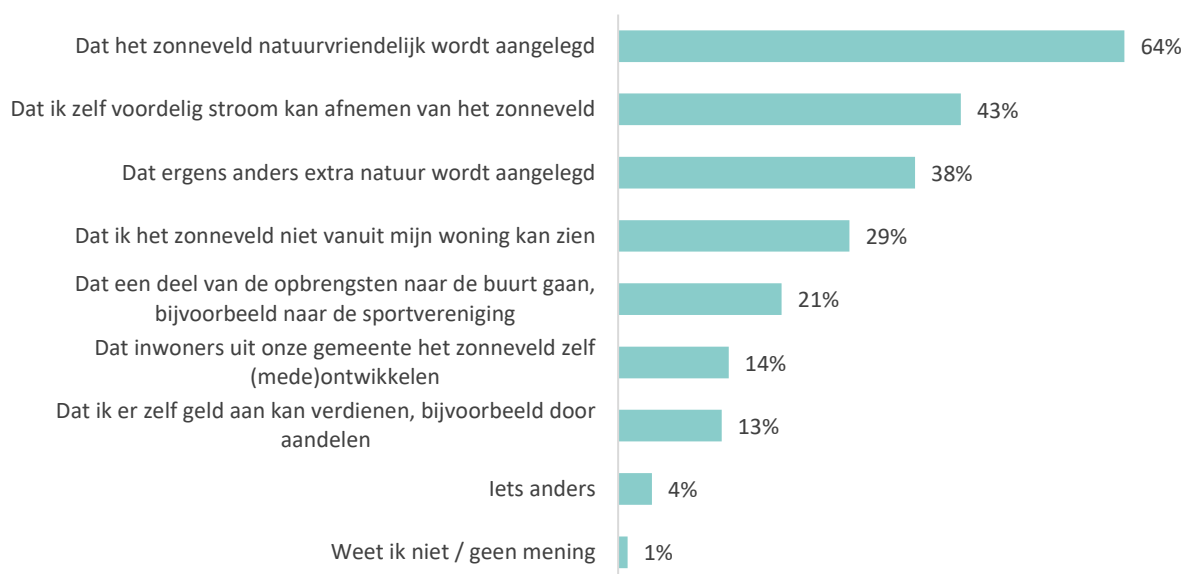

Antwoord	%
Een slecht plan	22%
	19%
	17%
Neutraal	14%
	8%
	4%
Een goed plan	14%
Weet ik niet / geen mening	3%

Voorwaarden zonnevelden

Inwoners is vervolgens gevraagd wat zij belangrijk vinden wanneer er een zonneveld in de omgeving van hun woning komt. Twee derde van de inwoners geeft daarbij aan dat ze het belangrijk vinden dat *het zonneveld natuurvriendelijk wordt aangelegd* (64%). Voor 38% is het belangrijk dat er op een andere plek natuur wordt aangelegd. Een andere belangrijke voorwaarde, die niet gekoppeld is aan de gevolgen voor natuur, is de voordelige stroom. 43% van de inwoners geeft aan het belangrijk te vinden dat zij *zelf voordelig stroom van het zonneveld kunnen afnemen*.

Stel, er komt een zonneveld in de omgeving van uw woning. Wat vindt u dan belangrijk? (n=2.077). meerkeuze

Antwoord	%
Dat het zonneveld natuurvriendelijk wordt aangelegd	64%
Dat ik zelf voordelig stroom kan afnemen van het zonneveld	43%
Dat ergens anders extra natuur wordt aangelegd	38%
Dat ik het zonneveld niet vanuit mijn woning kan zien	29%
Dat een deel van de opbrengsten naar de buurt gaan, bijvoorbeeld naar de sportvereniging	21%
Dat inwoners uit onze gemeente het zonneveld zelf (mede)ontwikkelen	14%
Dat ik er zelf geld aan kan verdienen, bijvoorbeeld door aandelen	13%
Iets anders	4%
Weet ik niet / geen mening	1%

Soort zonnevelden

Zonnevelden kunnen op verschillende manieren worden aangelegd. Twee mogelijkheden hierbij zijn in het onderzoek voorgelegd aan de inwoners, namelijk over de grootte van het zonneveld en het soort zonneveld (intensief of ecologisch).

Duurzame elektriciteit kan worden opgewekt met een paar grote zonnevelden of meerdere kleine zonnevelden verspreid over de gemeente. Inwoners hebben, bij de aanleg van zonnevelden, een voorkeur voor meerdere kleinere zonnevelden (51%). Een op de drie zegt echter dat ze een voorkeur heeft voor enkele grote zonnevelden.

Voorafgaand aan de vraag over een ecologisch of intensief zonneveld kregen de inwoners een korte toelichting te lezen over de verschillen tussen beiden. Een intensief zonneveld kost minder ruimte, maar is minder goed voor planten en dieren. Terwijl het plaatsen van een ecologisch zonneveld meer ruimte kost maar wel beter is voor de biodiversiteit. De helft (54%) van de inwoners heeft liever ecologische zonnevelden, tegenover één op de drie die aangeeft liever intensieve zonnevelden te zien.

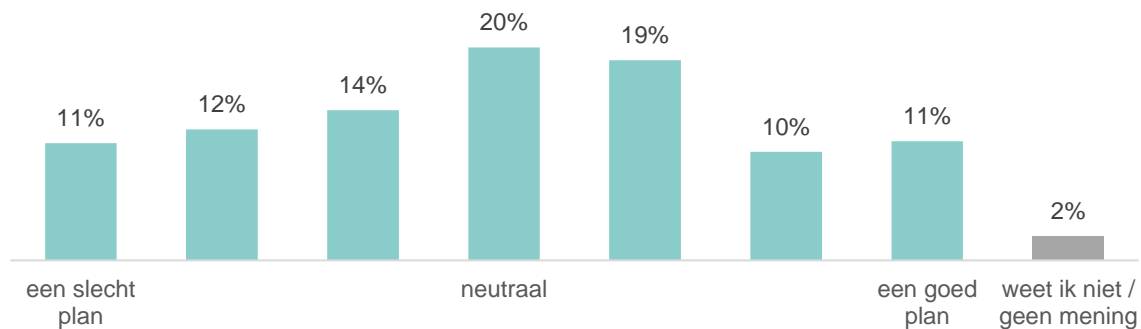
Windmolens

Inwoners die aan hebben gegeven dat ze duurzame opwek door middel van windmolens in de gemeente Alphen aan den Rijn een optie vinden (n=1.958) is een aantal vervolgvragen gesteld over deze manier van opwek.

Allereerst is gevraagd wat inwoners er van vinden als er één of meer windmolens in de omgeving van hun woning en in de buurt van infrastructuur en verkeersknooppunten worden geplaatst. Inwoners zijn hierover verdeeld. 40% geeft aan dat ze dit een goed idee vinden, tegenover een bijna even grote groep van 37% die het een slecht idee vindt. Inwoners die het een goed plan vinden, vinden dit voornamelijk vanwege de dezelfde redenen als bij zonnevelden, namelijk *het belang van duurzame opwek* (89%) en *het zelf gebruiken van groene energie uit de buurt* (46%).

Inwoners die de plaatsing van windmolen(s) in de omgeving van hun woning een slecht idee vinden, noemen hiervoor meer redenen dan bij de vergelijkbare vraag over zonnevelden. Het meest wordt genoemd dat ze zich *zorgen maken over mogelijke overlast* (61%) en *dat er in hun buurt een gebrek aan ruimte* is (52%). Ook de *mogelijke waardedaling van de woning* (26%) en *gevaar voor vleermuizen en vogels* (26%) worden vaak genoemd. Onder andere redenen geven inwoners aan dat er in de buurt al windmolens zijn of dat er geen ruimte is. Specifiek wordt benoemd door inwoners uit Aarlanderveen dat er überhaupt niet gebouwd mag worden in de omgeving.

Wat zou u ervan vinden als er in één van deze gebieden in de omgeving van uw woning één of meer windmolens worden geplaatst? (n=1.958). slider

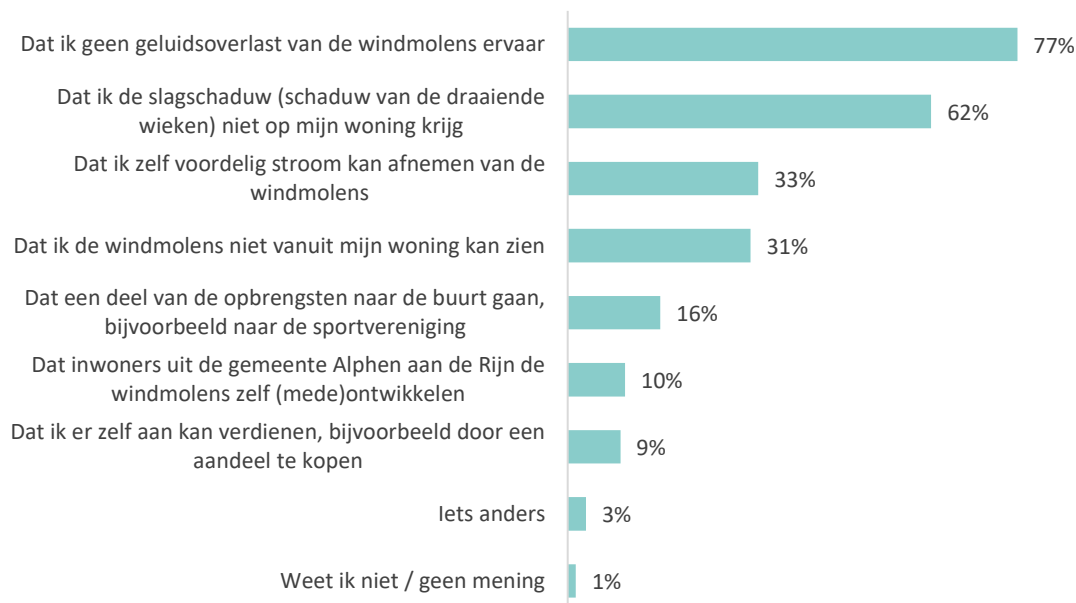

Antwoord	%
Een slecht plan	11%
	12%
	14%
Neutraal	20%
	19%
	10%
Een goed plan	11%
Weet ik niet / geen mening	2%

Voorwaarden windmolens

Inwoners is vervolgens gevraagd wat zij belangrijk vinden in de situatie dat er windmolens in de omgeving van de woning komen. Hierbij is voor inwoners het belangrijkste dat zij zelf geen directe gevolgen ervaren van de windmolens. Drie van de vier meest genoemde antwoorden gaan hierover, te weten: *dat ik geen geluidsoverlast van windmolens ervaar (77%)*, *dat de slagschaduw niet op de woning komt (62%)* en *dat ik de windmolens niet vanuit mijn woning kan zien (34%)*.

Stel, er komen windmolens in de omgeving van uw woning. Wat vindt u dan belangrijk? (n=2.077). meerkeuze

Antwoord	%
Dat ik geen geluidsoverlast van de windmolens ervaar	77%
Dat ik de slagschaduw (schaduw van de draaiende wieken) niet op mijn woning krijg	62%
Dat ik zelf voordelig stroom kan afnemen van de windmolens	33%
Dat ik de windmolens niet vanuit mijn woning kan zien	31%
Dat een deel van de opbrengsten naar de buurt gaan, bijvoorbeeld naar de sportvereniging	16%
Dat inwoners uit de gemeente Alphen aan de Rijn de windmolens zelf (mede)ontwikkelen	10%
Dat ik er zelf aan kan verdienen, bijvoorbeeld door een aandeel te kopen	9%
Iets anders	3%
Weet ik niet / geen mening	1%

Soort windmolens

Evenals bij zonnevelden is aan inwoners gevraagd wat voor soort windmolens wat hen betreft de voorkeur heeft. Voor deze vraag kregen inwoners de volgende toelichting te lezen: *Voor het opwekken van duurzame elektriciteit met windmolens kunnen we gebruik maken van grotere of kleinere windmolens. Er zijn meer kleine windmolens nodig om evenveel elektriciteit op te wekken als één grote windmolen. Een grote windmolen is vanaf een grotere afstand zichtbaarder dan kleinere windmolens.*

Inwoners hebben, bij de keuze voor type windmolens, een voorkeur voor een paar grote windmolens. Een meerderheid van (55%) geeft daar de voorkeur aan. Terwijl drie op de tien inwoners juist kiest voor meerdere, kleinere windmolens.

Financiële participatie

Bereidheid financiële participatie

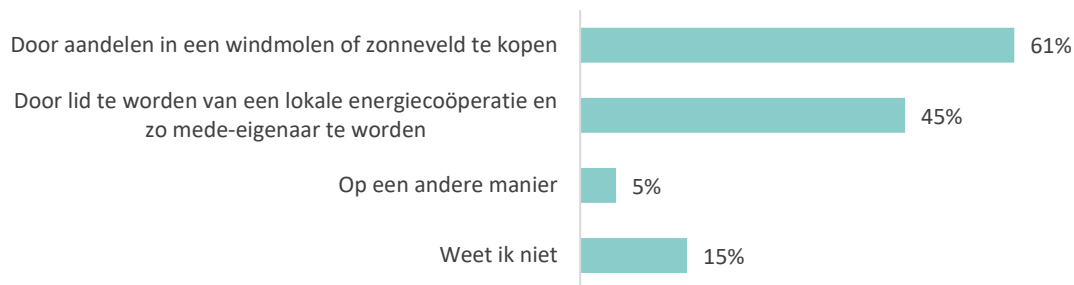
Voor inwoners die in de omgeving van een zonneveld of windmolen wonen zijn er vaak mogelijkheden om financieel te participeren in dergelijke projecten. In het onderzoek is gevraagd hoe de inwoners van gemeente Alphen aan den Rijn daartegenover staan. De inwoners zijn daarbij in te delen in drie min of meer gelijke groepen. Een derde van de inwoners van Alphen aan den Rijn geeft aan niet financieel te willen participeren. Terwijl, 35% aangeeft aan dit (nog) niet te weten. Een even grote groep (35%) geeft aan dat ze financiële participatie zouden overwegen. Alleen aan deze laatste groep inwoners zijn de vervolgvragen over financiële participatie gesteld.

Van de groep inwoners die bereid is om financieel te participeren, geeft 21% aan zowel bij een zonneveld als een windmolen te willen participeren. Bij 10% geldt dat ze dit alleen willen doen bij een zonnevelden en 4% geeft aan alleen te willen participeren bij de bouw van windmolens.

Manier van financiële participatie

Inwoners die aangeven dat zij bereid zijn om financieel te participeren, is gevraagd op welke manier zij dit willen doen. 15% van hen geeft aan niet te weten op welke manier ze dat zouden willen doen. Van de 85% die wel weet hoe ze zouden willen participeren, kiest de grootste groep (61%) voor het participeren door middel van *het kopen van aandelen*. 45% geeft aan (daarnaast) ook geïnteresseerd te zijn *in het lid worden van een energiecoöperatie*. Inwoners die geïnteresseerd zijn in een energiecoöperatie kregen hier een korte toelichting over te lezen. Vervolgens hebben 257 inwoners hun e-mailadres achtergelaten en toestemming gegeven aan de gemeente om hen meer informatie over een energiecoöperatie te sturen.

Op welke manier zou u financieel willen participeren in een zonneveld of windmolens in de omgeving van uw woning? (n=963). meerkeuze

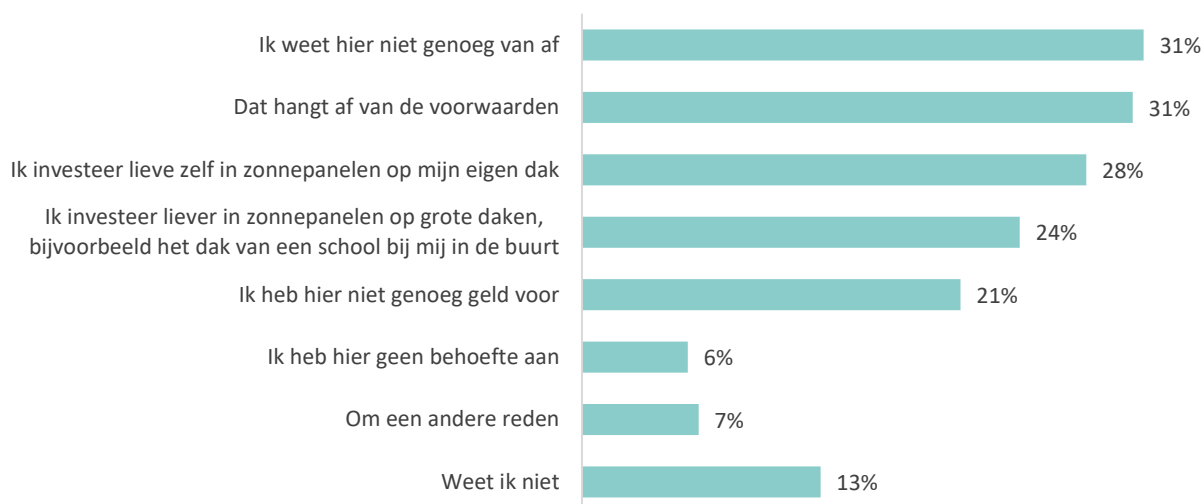

Antwoord	%
Door aandelen in een windmolen of zonneveld te kopen	61%
Door lid te worden van een lokale energiecoöperatie en zo mede-eigenaar te worden	45%
Op een andere manier	5%
Weet ik niet	15%

Twijfel over financiële participatie

Inwoners die aangaven bereid zijn financieel te participeren maar niet weten op welke manier, is gevraagd naar de achterliggende redenen. Inwoners noemen hierbij veel verschillende redenen. Inwoners *weten hier niet genoeg van af* (33%) of het *hangt af van de voorwaarden* (31%) worden het vaakst genoemd. Daarnaast geven inwoners aan dat ze liever zelf investeren: *bijvoorbeeld in zonnepanelen op eigen daken* (28%), of *zonnepanelen op daken van bijvoorbeeld scholen bij hen in de buurt* (24%) in plaats van zonnevelden op land.

Kunt u toelichten waarom u niet financieel wilt participeren in windmolens of een zonneveld? (n=143). meerkeuze

Antwoord	%
Ik weet hier niet genoeg van af	31%
Dat hangt af van de voorwaarden	31%
Ik investeer liever zelf in zonnepanelen op mijn eigen dak	28%
Ik investeer liever in zonnepanelen op grote daken, bijvoorbeeld het dak van een school bij mij in de buurt	24%
Ik heb hier niet genoeg geld voor	21%
Ik heb hier geen behoefte aan	6%
Om een andere reden	7%
Weet ik niet	13%

Regionale Energietransitie

Bekendheid RES

Het doel van het onderzoek was inzichten krijgen in hoe inwoners van Alphen aan den Rijn kijken naar de keuzes die gemaakt worden in de RES. Een relevant aspect daarbij is ook hoe bekend de RES is onder inwoners. Voorafgaand aan dit gedeelte van het onderzoek kregen de inwoners een korte toelichting over de RES in het algemeen en RES Holland Rijnland, waar de gemeente Alphen aan den Rijn deel vanuit maakt.

De RES waar de gemeente Alphen aan den Rijn deel vanuit maakt is erg onbekend. Twee derde (69%) hoort in dit onderzoek voor het eerst over de RES waar Alphen aan den Rijn aan werkt. Een kwart van de inwoners geeft aan dat ze er weleens van gehoord hebben en een kleine groep van 6% van de inwoners geeft aan dat zij op de hoogte zijn.

Kansenkaart RES

In de concept-RES is bepaald waar de regio kansen ziet voor windmolens en zonnevelden. Deze gebieden zijn geplot op een zogenaamde kansenkaart. Deze kansenkaart is, samen met een korte toelichting over wat er op de kaart te zien is, aan respondenten getoond.

Voor een meerderheid van de inwoners (78%) werkt de kansenkaart verhelderend. Na het zien van de kaart is voor hen duidelijker waar de regio kansen ziet voor windmolens of zonnevelden. In de open toelichtingen geven inwoners dit ook aan. Een aantal inwoners noemt dat langs de N11 een goede locatie is. Er zijn echter ook inwoners die opmerkingen delen over de wenselijkheid van de getoonde locaties of aangeven dat het nu nog te globaal is en vooral spannend wordt als daadwerkelijk locaties gekozen worden.

Voor ongeveer een kwart (22%) van de inwoners is de kansenkaart niet duidelijk. De helft van deze groep (11%) wil daar wel graag meer over weten. Terwijl 5% aangeeft aan het niet duidelijk te vinden, maar dat vinden zij prima.

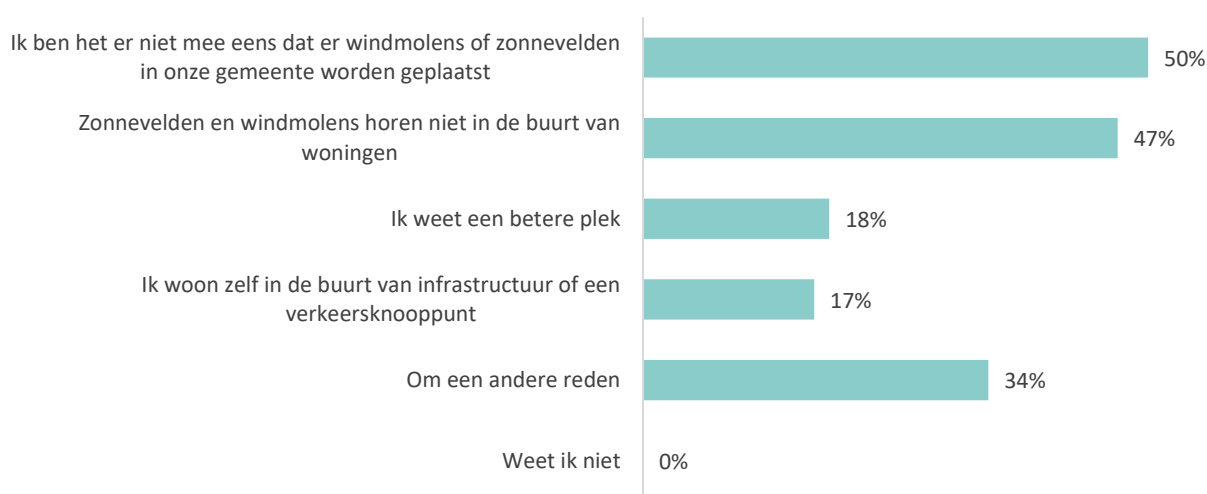
Langs infrastructuur en verkeersknooppunten

Naast de kansenkaart zijn ook de belangrijkste overwegingen achter de concept-RES aan inwoners voorgelegd. Hierover stond de volgende toelichting in de vragenlijst: *Gemeente Alphen aan den Rijn zoekt met andere gemeenten in de regio naar geschikte plekken voor windmolens en zonnevelden in de regio. We sturen in ieder geval op zonnepanelen op zoveel mogelijk daken. Op de grond kijken we vooral naar locaties in de buurt van infrastructuur (doorgaande wegen, vaarwegen, spoorwegen) en verkeersknooppunten.*

Bijna driekwart van de inwoners (73%) geeft aan dat zij het een goed idee vinden dat vooral in de buurt van infrastructuur en knooppunten wordt gezocht naar plekken om windmolens en zonnevelden te plaatsen. Inwoners zijn het hier vooral mee eens omdat windmolens en zonnevelden zo het minste effect hebben op de leefomgeving (82%) of op de natuur (55%).

Van de inwoners geeft 14% aan het geen goede keuze te vinden om in de buurt van infrastructuur en verkeersknooppunten op zoek te gaan naar locaties voor plaatsing van windmolens en zonnepanelen. Van deze groep inwoners geeft 50% als reden dat ze plaatsing van zonnepanelen of windmolens *an sich* niet willen. Voor 47% is een reden ook dat ze windmolens of zonnepanelen niet vinden thuishoren in de buurt van woningen. Bij een andere reden wordt vooral de horizonvervuiling van de windmolens genoemd. Als suggesties voor betere plekken worden zee, zo ver mogelijk weg of daken en zonnepanelen genoemd.

Waarom vindt u het een slechte keuze om windmolens en zonnepanelen langs infrastructuur en verkeersknooppunten te plaatsen? (n=453). meerkeuze

Antwoord	%
Ik ben het er niet mee eens dat er windmolens of zonnepanelen in onze gemeente worden geplaatst	50%
Zonnepanelen en windmolens horen niet in de buurt van woningen	47%
Ik weet een betere plek	18%
Ik woon zelf in de buurt van infrastructuur of een verkeersknooppunt	17%
Om een andere reden	34%
Weet ik niet	0%

Andere geschikte locaties

Naast het beoordelen van de huidige uitgangspunten voor het zoeken naar geschikte locaties, is in het onderzoek ook gevraagd of inwoners geschikte locaties weten voor de plaatsing van windmolens of zonnepanelen. Van deze mogelijkheid is door zeer veel inwoners gebruik gemaakt. In totaal hebben ruim 1.200 inwoners deze open toelichting ingevuld, waarbij er een grote verscheidenheid aan locaties wordt genoemd. Een aantal locaties die vaker worden genoemd zijn, (1) eerst alle (grote) daken in de gemeente volleggen, (2) rondom en op industrie- en bedrijventerreinen, (3) langs de N11 en (4) zonnepanelen op de Zegersplas.

Betrokkenheid bij duurzame opwek

In het laatste gedeelte van het onderzoek is ingegaan op de manier waarop inwoners in het vervolg betrokken willen worden/blijven rondom de duurzame opwek van elektriciteit door middel van zonnevelden en windmolens. Hierbij is zowel gekeken naar een aantal concrete onderdelen over betrokkenheid op korte termijn (webinar) als een langdurige betrokkenheid.

Webinar

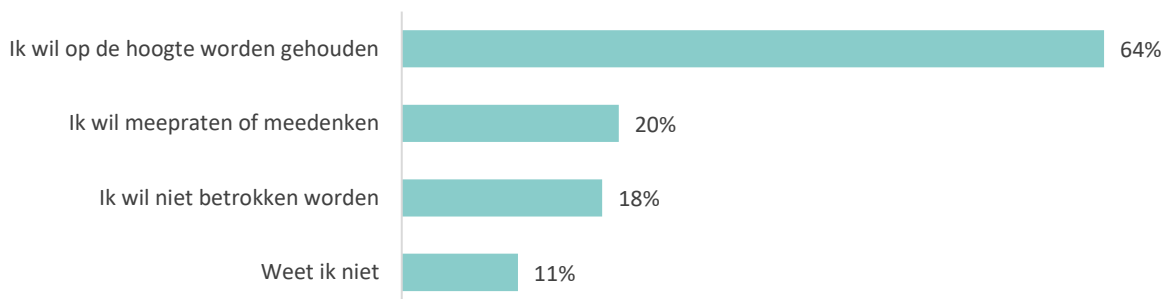
Gemeente Alphen aan den Rijn wil inwoners graag verder informeren over de RES en de opwek van duurzame elektriciteit met zonnevelden en windmolens. Hiervoor is de gemeente van plan om in het begin van 2021 webinar(s) te organiseren. In de inwonersconsultatie is gepeild in hoeverre inwoners hieraan mee zouden willen doen.

In totaal geeft een kwart (27%) van de deelnemers aan interesse te hebben in een webinar van de gemeente over de RES. In totaal hebben 761 inwoners hiervoor hun contactgegevens achtergelaten en aan de gemeente toestemming gegeven om hen hiervoor een uitnodiging te sturen. Van de inwoners die geïnteresseerd zijn in een webinar geeft de helft (47%) de voorkeur aan *een webinar over de hele gemeente*, terwijl één derde (35%) de voorkeur geeft *aan een webinar over de kern waar ze wonen*. Voor één op de vijf van de respondenten (18%) maakt het niet uit.

Betrokkenheid bij duurzame opwek

Aan inwoners is gevraagd hoe men in de toekomst betrokken wil worden bij de opwek van duurzame elektriciteit. Twee derde (64%) van de inwoners wil daarbij graag *op de hoogte worden gehouden windmolens en zonnevelden in de gemeente Alphen aan den Rijn*. De groep inwoners die *wil meepraten of meedenken* (20%) is ongeveer even groot als de inwoners (18%) die hier in het vervolg *niet meer bij betrokken willen worden*.

Hoe wilt u in het vervolg betrokken worden bij de opwek van duurzame elektriciteit door zonnevelden en windmolens in de gemeente Alphen aan den Rijn? (n=3.188). meerkeuze

Antwoord	%
Ik wil op de hoogte worden gehouden	64%
Ik wil meepraten of meedenken	20%

Ik wil niet betrokken worden	18%
Weet ik niet	11%

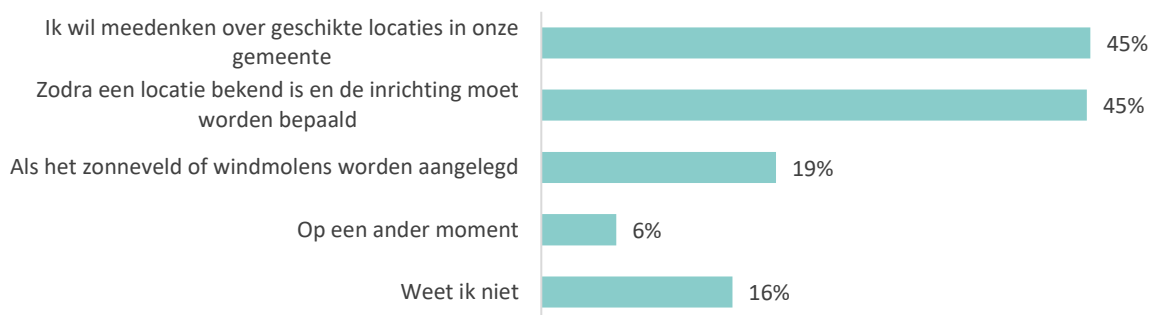
Betrokkenheid - locatie en moment

Aan de inwoners die betrokken willen blijven (zowel door informatie te ontvangen en/of door mee te praten) bij de duurzame elektriciteit door zonnepanelen en windmolens in de gemeente Alphen aan den Rijn zijn twee vervolgvragen gesteld.

Als eerst is ingegaan op de locatie van de windmolen(s) of zonnepanelen. Aan inwoners is gevraagd wanneer zij betrokken willen worden bij het onderwerp zonnepanelen of windmolens in de gemeente Alphen aan den Rijn. Hierbij zijn de antwoorden *als de locatie in de buurt van mijn woning is* en *als de locatie ergens in de gemeente Alphen aan den Rijn is* beiden door 55% van de respondenten geselecteerd.

Daarnaast is een vraag gesteld over de fase in het proces wanneer inwoners betrokken zouden willen worden. In het algemeen worden inwoners graag vroeg betrokken. 45% *denkt graag mee over geschikte locaties*, een even grote groep wil graag betrokken worden *zodra de locatie bekend is en de inrichting bepaald moet worden*. Vooral inwoners die eerder aangaven graag mee te willen praten of mee te willen denken, worden graag vroeg in het proces betrokken.

In welke fase zou u betrokken willen worden bij de aanleg van een zonnepaneel of windmolens? (n=2.264). meerkeuze

Antwoord	%
Ik wil meedenken over geschikte locaties in onze gemeente	45%
Zodra een locatie bekend is en de inrichting moet worden bepaald	45%
Als het zonnepaneel of de windmolens worden aangelegd	19%
Op een ander moment	6%
Weet ik niet	16%

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 5

Respons en weging

Dit onderzoek is uitgevoerd in november en december van 2020. De vragenlijst kon worden ingevuld van 17 november tot en met 6 december. In totaal hebben 3.331 personen de vragenlijst ingevuld. Door middel van verschillende verificatiemethoden zijn dubbele invullers uit de resultaten gefilterd en zijn controles uitgevoerd om eventueel misbruik van de vragenlijst te achterhalen. Onderdelen van het verificatieproces waren onder andere een check op emailadres en IP-adres, waarbij de uitkomsten van inwoners van buiten de gemeente niet mee zijn genomen in de analyse.

De uitkomsten zoals in deze rapportage beschreven, zijn gewogen voor de variabelen: leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Hierdoor vormen de respondenten op deze variabelen een representatieve afspiegeling van alle inwoners in de gemeente Alphen aan den Rijn.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek was via een open link voor alle inwoners in te vullen op www.duurzaamAlphen.nl. Om aandacht te vragen voor het onderzoek en mensen uit te nodigen om mee te doen, is een campagne opgezet met een mix aan online en offline middelen.

De leden van het Alphen Panel zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Van hen hebben 632 mensen deelgenomen aan het onderzoek. Daarnaast zijn inwoners van de gemeente die eerder aangaven vaker hun mening te willen geven³ per e-mail uitgenodigd voor het onderzoek. Van deze groep inwoners hebben 766 inwoners de vragenlijst ingevuld.

Ook is er een huis-aan-huis-brief verspreid (samen met de weekkrant) aan de huishoudens in de gemeente. Naast de sociale mediakanalen van de gemeente, is ook online campagne gevoerd door middel van advertenties. Met gerichte advertenties op Facebook, Instagram en Twitter zijn inwoners uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Voor mensen die online minder vaardig zijn, was het mogelijk om een papieren vragenlijst aan te vragen die zij ingevuld retour konden sturen. In totaal hebben we 50 ingevulde papieren vragenlijsten ontvangen.

³ In het onderzoek dat Citisens in oktober en november uitvoerde naar duurzaamheid en de TVW is gevraagd of inwoners vaker hun mening wilden geven over onderwerpen in de gemeente Alphen aan den Rijn. In totaal hebben toen 1.802 inwoners aangegeven vaker hun mening te willen geven.

Eén van de banners die is ingezet om het onderzoek te promoten.

Voor de in deze rapportage getoonde resultaten geldt een foutmarge van 5% met een betrouwbaarheidsinterval van 95%. Naarmate het aantal respondenten dat een vraag heeft beantwoord kleiner wordt, wordt de foutmarge en daarmee de onzekerheid groter. Per vraag zijn verschillende aantallen invullers genoemd. Door routing in de vragenlijst is niet elke vraag aan elke invuller voorgelegd. Daarnaast zijn de antwoordcategorieën *weet ik niet* of *niet van toepassing* alleen meegenomen in de figuren indien deze extra inzicht bieden. Door afronding tellen de percentages per vraag niet altijd op tot precies 100%. In deze rapportage zijn alleen verschillen tussen groepen weergegeven wanneer deze statistisch significant zijn.